

ZAKLJUČAK

S ciljem da se identifikuju glavni problemi sporta u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini i predlože smernice za izradu Strategije njegovog razvoja, sastavljen je ovaj materijal u vidu Izveštaja o aktuelnom stanju. Usled nedostatka jedinstvene baze podataka i odsustva stabilnog modela funkcionisanja ključnih subjekata sporta u Pokrajini, osnovu za pisanje ovog dokumenta predstavljala je ekspertska ocena kompetentnih osoba. Za formiranja empirijske građe interpretirane kroz dvanaest homogenih celina, korišćene su dostupne baze podataka u sportskim, naučnim i obrazovnim institucijama pokrajine, kao i relevantni bibliografski i elektronski izvori. Osim toga, empirijska građa je dopunjena neposrednim prikupljanjem podataka na terenu, prevashodno primenom tehnike anketiranja. Kako ponuđene upitnike nisu popunili svi registrovani subjekti na teritoriji AP Vojvodine, većinu iznetih zaključaka bi trebalo prihvatiti sa izvesnim stepenom verovatnoće koji je, istina, veoma visok budući je ovom studijom obuhvaćeno više od 60% svih vojvođanskih opština.

OPŠTA ZAPAŽANJA

Na osnovu ekspertskih ocena, relevantnih bibliografskih izvora, te empirijski prikupljenih podataka, izveden je veliki broj zaključaka, među kojima se, kao najznačajnija **zapažanja**, izdvajaju sledeća:

- ✓ Nedovoljno angažovanje pokrajinskih granskih saveza na organizaciji najracionalnijeg sistema takmičenja na pokrajinskom nivou
- ✓ Slab ili nepostojeći uticaj na donošenje odluka na nacionalnom nivou u vezi sa sistemom takmičenja u pojedinim sportskim granama
- ✓ Trenutna kategorizacija sportskih grana, sportista i sportskih stručnjaka je potpuno prevaziđena i zastarela
- ✓ U sferi profesionalnog sporta nije do kraja definisan status sportista i trenera
- ✓ Nije rešen status trenera u vrhunskom i kvalitetnom sportu
- ✓ Rešenja u vezi sa nagrađivanjem za postignute sportske rezultate predstavljaju značajan napredak
- ✓ Nije rešeno pitanje međunarodnih transfera vrhunskih sportista
- ✓ Veoma mali broj žena je uključeno u vrhunski i kvalitetni sport
- ✓ Nedovoljno korišćenje dijagnostike i laboratorijske selekcije
- ✓ Nije do kraja rešeno pitanje penzijskog osiguranja, zdravstvene zaštite i životnog osiguranja vrhunskih i kvalitetnih sportista
- ✓ Anti-doping kontrola vrhunskih sportista ne sprovodi se dovoljno sistematično
- ✓ U velikom broju sportskih saveza nije dobro rešeno finansiranje nacionalnih selekcija
- ✓ U radu sa mlađim uzrasnim kategorijama i otvaranju sportskih škola vlada potpuna anarhija
- ✓ Nije dobro rešen sistema takmičenja na nivou pokrajine u većini sportskih grana
- ✓ Registrovan je mali procenat učešća vojvođanskih sportista među zaslužnim sportistima Republike u poslednje 4 godine
- ✓ Sa 16% osoba starosti od 65 i više godina, prosečnom starošću od 38,1 godina i indeksom starenja od 0,85% Vojvodina se nalazi u odmakloj fazi demografskog starenja
- ✓ Vodeći uzroci smrti stanovništva Vojvodine su masovne nezarazne bolesti, među kojima su dominantne bolesti kardiovaskularnog sistema (56,8%).
- ✓ Prekomernu telesnu masu ima 45,41% odraslih muškaraca i 32,64% žena u Vojvodini, uz stalni porast gojazne dece
- ✓ Nastavi li se trend rasta hipokinezije (nedovoljnog kretanja), prema procenama stručnjaka dijabetes će u narednoj deceniji ugroziti svakog trećeg stanovnika Vojvodine

- ✓ Prema obimu zakonski predviđenog vremena za realizaciju obaveznih časova fizičkog vaspitanja Srbija (time i APV) se uklapa u evropske norme
- ✓ Rezultati domaćeg fizičkog vaspitanja, sagledani kroz nizak zdravstveni i motorički nivo, kao i mali broj fizički aktivne dece, daleko su od onih ostvarenih u većini evropskih zemalja
- ✓ Sistem školskog sporta je neefikasan, neracionalan i organizaciono prevaziđen
- ✓ Vojvodina raspolaže dovoljnim brojem školovanih stručnjaka za rad u školskom sportu
- ✓ Na području Vojvodine u poslednjih 20 godina nije urađena ni jedna ozbiljnija studija koja bi kompleksno analizirala potrebe i interesovanja građana u području sporta za sve
- ✓ Rekreativni sport na području Vojvodine generalno se odlikuje organizacionom stihijnošću i nepostojanjem jasnog sistema
- ✓ Klubovi za fitnes i aerobik, kao izraz privatnog preduzetništva u sportu, nude šarolike i često stručno neutemeljene sadržaje koji su prvenstveno okrenuti marketinškim, a daleko manje stručnim i zdravstvenim standardima
- ✓ Gotovo da ne postoji povezanost subjekata sporta za sve, tako da svako sprovodi sopstvene programe u skladu sa svojim „vizijama“
- ✓ U pogledu programskih sadržaja, teritorijalne rasprostranjenosti i tehničke infrastrukture, može se konstatovati da je privatno preduzetništvo u rekreativnom sportu u određenoj prednosti s obzirom na to da brže i dinamičnije realizuje ponudu savremenih oblika rekreativnih aktivnosti
- ✓ Ponuda privatnih fitnes klubova zasniva se na individualnoj proceni vlasnika kluba i njihovom infrastrukturnom potencijalu, a ne na istraživanju potreba ljudi
- ✓ Akcije Saveza za rekreativni sport najvećim delom su usmerene na periodične aktivnosti propagandno-manifestacionog tipa, koje u svojoj osnovi uglavnom imaju takmičarski karakter
- ✓ Jedini organizovani oblik aktivnosti koji ima svoj kontinuitet i organizaciono ustrojstvo su Radničko-sportske igre, definisane kroz sistem Sportskih Olimpijada Radnika Vojvodine (SORV)
- ✓ SORV u prvi plan postavlja takmičarski oblik aktivnosti bez prethodno sprovedenog trenaznog procesa i troši budžetska sredstva koja se mogu kvalitetnije iskoristiti u oblasti sporta za sve

- ✓ Među najzastupljenijim rekreativnim aktivnostima stanovnika Vojvodine su individualne samostalno izabrane aktivnosti
- ✓ Utvrđen je nizak nivo znanja i informisanosti stanovnika Vojvodine o rekreativnom sportu
- ✓ Prisutan je nedostatak bazične evidencije sportskih objekata sa svim neophodnim podacima
- ✓ Izuzetno su mala ulaganja u sportsku infrastrukturu u poslednjih 15 godina
- ✓ Očigledan je nedostatak bazena, savremenih dvorana za sportsku gimnastiku i atletskih borilišta, što onemogućava razvoj bazičnih sportova
- ✓ Većina objekata je tehnički i tehnološki zastarela što uzrokuje skupo održavanje i zagađenje prirodne sredine
- ✓ Nedovoljno budžetskih sredstava za izgradnju novih sportskih objekata, tako da je Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu akcenat stavio na sanaciju i adaptaciju postojećih
- ✓ Postojeći resursi se ne koriste na funkcionalan i planski način
- ✓ Nerešeno pitanje vlasništva sportskih
- ✓ Nedovoljna izdavačka delatnost u oblasti sporta
- ✓ Sportskim novinarstvom se bavi mnogo neškolovanog kadra, koji nemaju osnovna znanja o sportu i fizičkom vaspitanju
- ✓ Oseća se veliki nedostatak centralne informatičke baze podataka o osnovnim segmentima sporta u APV (savezi, klubovi, objekti, kadrovi i dr.)
- ✓ Pokrenute su određene inicijative na nivou Izvršnog veća AP Vojvodine da se priđe stvaranju centralne baze podataka
- ✓ Uvođenjem informacionog sistem u mnogome bi se poboljšala efikasnost rada kako Pokrajinskog sekretarijata za sport i omladinu, tako i granskih saveza, klubova, škola....
- ✓ Postoji dovoljan zakonski okvir koji dozvoljava izradu specifičnih stratejskih opredeljenja AP Vojvodine u skladu sa pozitivnim propisima i nacionalnom strategijom sporta Republike Srbije
- ✓ Donošenjem Omnibus zakona napravljen je značajan korak u postavljanju zakonskih okvira za uređivanje sport u Pokrajini
- ✓ Očekuje se da se donošenjem novog Zakona o sportu nastavi kontinuitet pravnog uređivanja u sportu na nivou Pokrajine

PREDLOZI ZA DEFINISANJE PRIORITETA U STRATEGIJI SPORTA AP VOJVODINE

Kao prilog za izradu Strategije razvoja sporta u AP Vojvodini, definisane su sledeće **preporuke**:

- Pripremiti novu kategorizciju sportskih grana, sportista i sportskih stručnjaka za Srbiju i za AP Vojvodinu
- Ustrojiti najoptimalniji sistem takmičenja od opštinskog do pokrajinskog nivoa u svakom granskom savezu, zavisno od broja ekipa, broja takmičara, uslova za takmičenje i dr.
- Učestvovati u svim raspravama i donošenju odluka na nacionalnom nivou kad je u pitanju sistem takmičenja,
- Napraviti akcioni plan za uključenje što većeg broja žena u vrhunski i kvalitetni sport, sa određenim pogodnostima
- Napraviti zakonski okvir za međunarodne transfere, sa tačnim regulativama i obavezama sportista
- Pripremiti ogledne modele dijagnostike i rane selekcije u sportu
- Rešiti u potpunosti pitanje penzijskog osiguranja, zdravstvene zaštite i životnog osiguranja vrhunskih sportista, a za kvalitetne sportiste dati sugestije lokalnoj samoupravi
- Pojačati aktivnosti na anti-doping kontroli vrhunskih sportista
- Napraviti stroge kriterijume na pokrajinskom i lokalnom nivou oko finansiranja nacionalnih selekcija
- Uvesti konkretne standarde za rad sportskih škola
- Doneti konkretna rešenja za sistem takmičenja na svim nivoima
- Pripremiti mere i aktivnosti za povećanjem broja zaslužnih sportista sa teritorije AP Vojvodine
- Definirati i u koordinaciji sa Ministarstvom prosvete primeniti eksperimentalni model fizičkog vaspitanja u nekoliko osnovnih i srednjih škola, koji bi bio fleksibilniji od postojećeg
- Standardizovati bateriju terenskih (vanlaboratorijskih) motoričkih testova, jednostavnih za primenu u svim školama, kojima bi bila izvršena detaljna procena motoričkog statusa školske omladine
- Organizovati seminar za nastavnike fizičkog vaspitanja na kojem bi im bila prezentirana elektronska baza podataka, način unosa i slanja prikupljenog materijala tokom testiranja dece

- Nastavnicima fizičkog, osim u kreiranju sadržaja, trebalo bi dati i veću slobodu u ostvarenju saradnje sa lokalnim sportskim i fitnes klubovima, čime bi se nastavnik angažovao kao menadžer sportskih aktivnosti u svojoj školi, a ne samo kao puki realizator nametnutih programa
- Ukinuti paralelizam sportskih takmičenja u kojima obično učestvuju jedni te isti učenici (manji broj onih koji redovno treniraju u klubovima i učestvuju u pionirskim, kadetskim, omladinskim i ostalim ligama iz redovnog sistema takmičenja)
- Postaviti sistem školskog takmičenja na sasvim novim osnovama, a na temelju iskustva drugih zemlja i uslova koje imamo u našim školama
- Pokrenuti inicijativu za osnivanje pokrajinskih sportskih škola, kako osnovnog, tako i srednjeg nivoa obrazovanja
- Uputiti apel visokoškolskim institucijama da učine sve kako bi budući magistarski i doktorski radovi bili upotrebljivi u praksi i okrenili se životnim problemima sporta u pokrajini
- Potrebno je više raditi na edukaciji svih slojeva društva kroz različite medijske akcije i popularne tribine
- Neophodno je podsticati firme na tešnju saradnju sa proverenim referentnim klubovima za sportsku rekreaciju
- Unaprediti sistem takmičenja u okviru radničko sportskih igara radnika AP Vojvodine (SORV), primeren interesima i potrebama odraslih građana
- Smanjiti broj jednokratnih takmičenja namenjenih manjem broju izabranih korisnika, na koje se troše značajna finansijska sredstva i usmeriti ih na rekreaciju što većeg broja stanovništva
- Formirati bazu podataka o sportskoj infrastrukturi i odrediti ustanove koja će imati obavezu vođenja bazične evidencije, kao i propisivanje podataka neophodnih za formiranje baze
- Pripemiti kratkoročne i dugoročne planove ulaganja u sportsku infrastrukturu u AP Vojvodini, na osnovu stručnih analiza o trenutnom stanju
- Utvrditi normative za plansko korišćenje sportskih objekata
- Insistirati na rešavanju pitanja vlasništva sportskih objekata
- Dijagnostičke centre približiti sportskim klubovima, sportistima, roditeljima, deci
- Podsticati izdavaštvo sportskih publikacija
- Raditi na informatičkom opismenjavanju svih aktera u sportu

- U saradnji sa Udruženjem novinara, definisati standarde u sportskom novinarstvu
- Budući da su neke zemlje daleko odmakle u izgradnji informacionih sistema u sportu neophodno je proučiti postojeće modle i primeniti ono što je najpogodnije za AP Vojvodinu
- Nabaviti modernu informatičku opremu za sve subjekte sporta
- Sprovesti edukaciju kadra zaduženog za ažuriranje informatičke baze podataka.